

P-06-1494: Llywodraeth Cymru i ddiogelu cyllid mewn addysg rhag toriadau Llywodraeth Cymru ac Awdurdodau Lleol

Y Pwyllgor Deisebau | 20 Ionawr 2025
Petitions Committee | 20 January 2025

Cyfeirnod: SR2410372-6

Rhif y ddeiseb: P-06-1494

Teitl y ddeiseb: Llywodraeth Cymru i ddiogelu cyllid mewn addysg rhag toriadau Llywodraeth Cymru ac Awdurdodau Lleol

Testun y ddeiseb: Mae Diwygio ADY Cymru yn galw ar Lywodraeth Cymru i ddiogelu cyllid mewn addysg rhag toriadau Llywodraeth Cymru ac Awdurdodau Lleol. Mae nifer o adroddiadau am awdurdodau lleol yn cyhoeddi ymgynghoriadau neu gyllidebau gwirioneddol gyda thoriadau enfawr i gyllideb addysg. Mae Jeremy Miles wedi addo buddsoddi mewn addysg. Ni ellir caniatáu i hyn ddigwydd i aelodau mwyaf bregus cymdeithas. Mae adroddiadau diweddar yn dangos bod safonau addysg Cymru wedi gostwng. Addysg ein plant yw'r buddsoddiad gorau mewn cyfiawnder cymdeithasol ac economi iach.

1. Crynodeb

- Mae ysgolion yn cael eu cyllidebau gan awdurdodau lleol, sy'n defnyddio'r arian a gânt gan Lywodraeth Cymru drwy'r setliad llywodraeth leol i ddarparu'r amrywiaeth o wasanaethau y maent yn gyfrifol amdanynt.

- Arian gan yr awdurdod lleol yw'r rhan helaeth o'r cyllid a gaiff ysgolion, er bod Llywodraeth Cymru yn darparu rhywfaint o gyllid i ysgolion o'i chyllideb addysg drwy'r Grant Addysg i Awdurdodau Lleol.
- Cyfeirir at yr arian y mae awdurdodau lleol wedi bwriadu ei wario ar ysgolion fel gwariant sydd wedi'i gyllidebu. Mae'r cyllid hwn **wedi cynyddu 7.4 y cant yn 2024-25** o gymharu â 2023-24, ac wedi cynyddu 35.2 y cant ers 2019-20. Mae hyn yn gynydd o 10.8 y cant mewn termau real ers 2019-20 ac yn gynydd o 2.5 y cant mewn termau real ers 2010-11.
- Mae gwaith gan Bwyllgorau'r Senedd i graffu ar **Gyllideb Ddrafft 2025-26 yn mynd rhagddo ar hyn o bryd**. Mae Setliad Dros Dro Llywodraeth Leol 2025-26 yn darparu **cynydd o 4.3 y cant ar gyfartaledd i awdurdodau lleol** o gymharu â 2024-25.
- Mae **cronfeydd wrth gefn yng nghyllidebau ysgolion**, sef yr arian y mae'r ysgolion eu hunain yn ei ddal ac a gofnodir fel y mae ar un adeg benodol yn y flwyddyn, wedi bod yn **hanesyddol uchel**, gan gyrraedd pen llanw yn ystod ac ar ôl y pandemig, er bod y symiau wedi **gostwng yn ystod y ddwy flynedd diwethaf**.
- Mae **Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru** wedi rhybuddio bod ysgolion yn **wynebu pwysau** chwyddiant ac wedi adrodd am ddiffygion ariannol, yn bennaf yn gysylltiedig â chyflogau.
- Mae Llywodraeth Cymru wedi dyrannu **£38 miliwn yn 2025-26 i gefnogi'r gwaith o weithredu diwygiadau ym maes Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)**. Mae'r cyllid hwn yn ychwanegol i'r arian sydd wedi'i gynnwys yng nghyllidebau craidd ysgolion i gefnogi disgyblion ag ADY (£592 miliwn yn 2024-25, sef cynnydd o 7.7 y cant ar y flwyddyn flaenorol).

2. Deisebau blaenorol a gwaith craffu arall yn y Senedd

2.1. Hydref 2023

Bu'r Pwyllgor hwn yn trafod deiseb flaenorol yn yr hydref 2023, yn galw ar Lywodraeth Cymru i “adolygu’r cyllid annigonol ar gyfer ysgolion yng Nghymru”. Clywodd y Pwyllgor dystiolaeth gan gadeiryddion llywodraethwyr a phenaethiaid ysgol ym mis Tachwedd 2023.

Ysgrifennodd y Pwyllgor at y Pwyllgor Cyllid; y Pwyllgor Llywodraeth Leol a Thai; a’r Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg cyn iddynt graffu ar Gyllideb Ddrafft 2024-25 i dynnu sylw at y materion perthnasol. Trafododd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg gyllidebau ysgolion yn ei adroddiad ar Gyllideb Ddrafft 2024-25 a oedd yn cynnwys sawl argymhelliad i Lywodraeth Cymru.

2.2. Y Bumed Senedd: 2019

Trafododd Pwyllgor Deisebau’r Bumed Senedd ddeiseb debyg yn 2019, sef “Dylid diogelu cyllid ysgolion neu gyfaddef bod y gwasanaeth a ddarperir yn gwanhau” (P-05-872). Tynnwyd y ddeiseb hon i sylw Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg y Bumed Senedd a oedd yn cynnal ymchwiliad polisi i gyllid ysgolion ar y pryd. Roedd hwn yn ystyried a oedd y swm cyffredinol o gyllid a oedd ar gael i ysgolion yn ddigonol a'r modd yr oedd y cyllid hwnnw'n cael ei ddosbarthu. Mewn ymateb, comisiynodd Llywodraeth Cymru adolygiad gan yr economegydd addysg, Luke Sibieta.

2.3. Gwaith craffu parhaus ar y gyllideb

Unwaith eto, disgwylir i'r Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg godi cyllidebau ysgolion gydag Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg yn ystod ei waith craffu ar Gyllideb Ddrafft 2025-26 ar 16 Ionawr.

3. Sut mae ysgolion yng Nghymru yn cael eu hariannu?

3.1. Cyllid heb ei neilltuo ar gyfer awdurdodau lleol

Daw'r rhan fwyaf o gyllid ysgolion gan awdurdodau lleol, a daw'r rhan fwyaf o'u cyllid hwy o'r setliad llywodraeth leol blynyddol a bennir gan Lywodraeth Cymru. Mae'r arian hwn wedi'i gynnwys yn y gyllideb ar gyfer Tai a Llywodraeth Leol ('Prif Grŵp Gwariant').

I roi hyn yn ei gyd-destun, o'r £3.6 biliwn a gyllidebwyd ar gyfer ysgolion yn y flwyddyn bresennol (2024-25), mae tua £3.3 biliwn yn dod gan awdurdodau lleol. Daw'r gweddill o gyllideb Addysg Llywodraeth Cymru (gweler adran 3.2 isod).

Cyllid heb ei neilltuo yw'r setliad llywodraeth leol, felly bydd pob awdurdod lleol yn penderfynu sut i ddyrannu'r adnoddau sydd ar gael iddynt i'r gwasanaethau amrywiol y maent yn eu darparu, gan gynnwys addysg, a nhw sy'n penderfynu faint i'w roi i ysgolion o fewn y dyraniad hwnnw.

Mae **tri phrif gam** i'r broses o bennu cyllidebau ysgolion.

- Yn gyntaf, bydd Llywodraeth Cymru yn rhoi Grant Cynnal Refeniw i bob awdurdod lleol. Ynghyd â'i ddyraniad ardrethi annomestig ailddosbarthedig, mae hyn yn rhan o Gyllid Allanol Cyfun yr awdurdodau lleol. Bydd pob awdurdod lleol yn defnyddio'r cyllid hwn, ynghyd â'r arian y mae'n ei godi drwy'r dreth gyngor, i ariannu'r amrywiaeth o wasanaethau y bydd yn eu darparu, gan gynnwys addysg. Caiff **Grant Cynnal Refeniw pob awdurdod lleol ei bennu drwy ddefnyddio fformwla** sy'n seiliedig ar Asesiadau Gwariant Safonol, sef cyfrifiad tybiannol o'r cyllid sydd ei angen ar bob awdurdod lleol i gynnal lefel safonol o wasanaeth. Caiff yr Asesiadau hyn eu rhannu'n Asesiadau Seiliedig ar Ddangosyddion sy'n modelu'r swm tybiannol sydd ei angen ar bob

sector gwasanaeth. 'Gwasanaethau ysgolion' yw un o'r sectorau a ddefnyddir i bennu'r Asesiadau Seiliedig ar Ddangosyddion.¹

- Yn ail, unwaith y byddant wedi penderfynu faint o'u cyllideb gyffredinol y maent am ei ddrynnu i addysg, mae awdurdodau lleol yn pennu **cyllideb addysg sydd â thair haen**:
 - Caiff Cyllideb Addysg yr Awdurdod Lleol ei gwario ar swyddogaethau canolog sy'n ymwneud ag addysg, gan gynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i wariant ar ysgolion.
 - Mae'r Gyllideb Ysgolion yn cynnwys gwariant sydd wedi'i anelu'n uniongyrchol at gefnogi ysgolion, ond ystyrir ei bod yn fwy effeithiol gweinyddu'r gwariant hwn yn ganolog.
 - Y Gyllideb Ysgolion Unigol yw gweddill y cyllid addysg a ddirprwyir i ysgolion.
- Yn drydydd, mae'r awdurdod lleol yn **pennu'r gyllideb unigol ar gyfer pob ysgol** y mae'n ei chynnal, gan ddosrannu'r Gyllideb hon yn ôl ei fformwla ei hun a bennir yn lleol, o fewn y paramedrau a bennwyd gan Reoliadau Cyllido Ysgolion (Cymru) 2010.

¹ Dywed Llywodraeth Cymru nad yw Asesiadau Gwariant Safonol nac Asesiadau Seiliedig ar Ddangosyddion yn dargedau gwariant ac na ddylid eu trin felly. Maent yn cynrychioli amcangyfrif tybiannol o'r hyn sydd ei angen ar awdurdod lleol i ddarparu lefel safonol o wasanaeth (er eu bod yn dibynnu ar y swm cyffredinol o gyllid a ddarperir gan Lywodraeth Cymru ar gyfer y setliad llywodraeth leol). Maent hefyd yn cynnwys y swm y tybir y gall yr awdurdod lleol ei godi drwy'r dreth gyngor.

3.2. Cyllid ychwanegol o gyllideb addysg Llywodraeth Cymru

Yn ogystal â'r gyllideb a gaiff pob ysgol gan yr awdurdod lleol, mae Llywodraeth Cymru yn darparu cyllid drwy'r Grant Addysg i Awdurdodau Lleol, sy'n cefnogi blaenoriaethau ac amcanion cenedlaethol.

Cafodd y Grant Addysg i Awdurdodau Lleol ei greu yn 2024-25 ar ôl uno nifer o ffrydiau ariannu a oedd ar wahân cyn hynny. Y ddwy brif elfen o'r cyllid hwn oedd y Grant Datblygu Disgyblion a grant a oedd eisoes wedi ei becynnu ar ffurf Grant Gwella Ysgolion y Consortia Rhanbarthol. Mae cyllid arall sydd wedi ei gwmpasu yn cynnwys grantiau Cymraeg mewn Addysg a'r cyllid Recriwtio, Adfer a Chodi Safonau a roddwyd ar waith ar gyfer adferiad addysgol yn dilyn y pandemig.

Mae'r Grant Addysg i Awdurdodau Lleol yn cynnwys pedwar llinyn gwerth cyfanswm o £379 miliwn yn 2024-25² a £400 miliwn yn 2025-26. Mae'r dyraniadau i'r pedwar llinyn hyn fel a ganlyn:

- Diwygio Addysg: 2024-25: £59 miliwn, 2025-26: £67 miliwn
- Safonau Ysgolion: 2024-25: £160 miliwn, 2025-26: £168 miliwn
- Tegwch mewn Addysg (gan gynnwys y Grant Amddifadedd Disgyblion): 2024-25: £150 miliwn, 2025-26: £156 miliwn
- Cymraeg 2050: 2024-25: £10 miliwn, 2025-26: £9 miliwn.

Mae Cyllideb Addysg ('Prif Grŵp Gwariant Addysg') Llywodraeth Cymru, nad yw, fel y trafodwyd, yn cynnwys cyllid craidd ar gyfer ysgolion, £84 miliwn yn fwy yng Nghyllideb Ddrafft 2025-26, gan gynyddu 4.9 y cant o £1.716 biliwn i £1.800 biliwn. Mae'r gymhariaeth hon yn seiliedig ar y llinell sylfaen ddiwygiedig y mae

² Ar 6 Rhagfyr 2024, cyhoeddodd Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg £50 miliwn ychwanegol ar gyfer addysg i'w ddarparu yn ystod y flwyddyn yn 2024-25. Roedd hyn yn cynnwys cyllid i'w ddosbarthu drwy'r Grant Addysg i Awdurdodau Lleol. Bydd y cyllid hwn yn cael ei ffurfioli yn yr Ail Gyllideb Atodol ar gyfer 2024-25 ym mis Chwefror. Felly, mae gwerth y Grant Addysg i Awdurdodau Lleol yn 2024-25 yn debygol o fod yn uwch na'r £379 miliwn a nodir yma.

Llywodraeth Cymru wedi'i chyfrifo at ddibenion gwneud cymariaethau ac nid yw'n cynnwys cyllid anghyllidol (nad yw'n arian parod), nad oes ganddi ddisgresiwn ynghylch sut y caiff ei ddefnyddio.

Mae tua dwy ran o dair o gyfanswm y Prif Grŵp Gwariant Addysg yn mynd tuag at addysg ôl-16, er bod sawl cynnydd i gyllidebau addysg cyn-16, gan gynnwys y Grant Addysg i Awdurdodau Lleol.

4. Y sefyllfa ariannu bresennol

4.1. Setliad Llywodraeth Leol 2025-26

Fel yr eglurwyd yn adran 3 uchod, prif ffynhonnell cyllid ysgolion yw Llywodraeth Cymru a hynny drwy'r Cyllid Allanol Cyfun / Grant Cynnal Refeniw, sy'n gyllid heb ei neilltuo, a gaiff ei ddyrannu i awdurdodau lleol fel rhan o'r setliad llywodraeth leol.

Mae Setliad Llywodraeth Leol Dros Dro 2025-26 yn darparu **4.3 y cant o gynnydd cyffredinol** i awdurdodau lleol o gymharu â 2024-25 (yn amrywio o 2.8 y cant yn Sir Fynwy i 5.6 y cant ar gyfer Casnewydd). Mae hyn yn cyfateb i £253 miliwn yn ychwanegol. **Awdurdodau lleol fydd yn penderfynu ar ba wasanaethau y caiff y cynnydd hwn ei wario.** Mae hyn yn dilyn cynnydd o 3.3 y cant yn 2024-25, 7.9 y cant yn 2023-24 a 9.4 y cant yn 2022-23.

Yn ei phapur i'r Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg ar Gyllideb Ddrafft 2025-26, mae Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg yn nodi ei bod hi a'i chydweithwyr yn y Cabinet wedi "parhau i flaenoriaethu" cyllid ar gyfer llywodraeth leol (gydag ysgolion, ynghyd â darparwyr gofal cymdeithasol, yn brif dderbynyddion) i ddiogelu "cyllid craidd i ysgolion cymaint â phosibl". Fodd bynnag, fel y mae'r dystiolaeth a gyflwynwyd gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru fel rhan o ymgynghoriad y Pwyllgor Cyllid cyn cyhoeddi'r Gyllideb Ddrafft yn ei nodi, mae awdurdodau lleol yn wynebu pwysau ariannol gwerth £559 miliwn yn 2025-26, y mae'r Gymdeithas yn dweud y byddai angen cynnydd o 7 y cant arnynt i ymateb iddynt yn llawn.

Mae Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru yn amcangyfrif y bydd £122 miliwn o bwysau ar ysgolion yn 2025-26, gan ragweld diffygion ariannol pellach o £111 miliwn a £112 miliwn yn 2026-27 a 2027-28, yn y drefn honno. Maen nhw'n nodi bod cyflogau'n cyfrif am 80 y cant o'r pwysau hyn.

4.1.a. Talu costau'r dyfarniad cyflog i athrawon

Fel yr eglurwyd yn barod, nid yw'r cyllid ychwanegol a ddyrennir yn dybiannol o fewn y Grant Cynnal Refeniw ar gyfer ysgolion yn cael ei glustnodi, a mater i awdurdodau lleol fydd y cwestiwn a ydynt yn ei ddefnyddio yn y modd hwn ai peidio. Fodd bynnag, bydd yn rhaid iddynt dalu costau'r dyfarniad cyflog i athrawon ar gyfer blwyddyn academiaidd 2024/25.

Mae athrawon wedi cael 5.5 y cant o godiad cyflog ar gyfer blwyddyn academiaidd 2024/25. Ymrwymodd Ysgrifennydd y Cabinet ym mis Tachwedd i ddarparu cyllid ychwanegol i gefnogi awdurdodau lleol ac ysgolion. Mae ei phapur i'r Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg ynghylch Cyllideb Ddrafft 2025-26 yn nodi bod £18.164 miliwn yn cael ei roi i awdurdodau lleol o'r Prif Grŵp Gwariant Addysg yn 2024-25 ar gyfer y costau o fis Medi i fis Mawrth. Mae £12.974 miliwn yn y Grant Cynnal Refeniw yn 2025-26 ar gyfer y costau o fis Mawrth i fis Awst, gydag £18.164 miliwn arall ar gyfer y costau wrth symud ymlaen. Fodd bynnag, mae hyn yn llai na'r costau a amcangyfrifwyd yn yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol o Orchymyn Cyflog ac Amodau Athrawon Ysgol (Cymru) 2024, sef £56 miliwn yn 2024-25 a £96 miliwn yn 2025-26.

4.1.b. Grant Addysg i Awdurdodau Lleol

Fel yr eglurwyd yn adran 3.2 uchod, mae'r Grant Addysg i Awdurdodau Lleol yn werth £378 miliwn yn 2024-25 a £400 miliwn yn 2025-26.

4.2. Lefelau cyllido ysgolion yn ystod y blynyddoedd diwethaf

Mae Llywodraeth Cymru yn cyhoeddi data yn flynyddol ar gyfanswm y gwariant a gyllidebwyd ar gyfer ysgolion. Mae hyn yn cynnwys cyllidebau craidd ysgolion, a ddarperir gan awdurdodau lleol ac sy'n cael ei gyllido drwy'r Grant Cynnal Refeniw, a'r arian grant o gyllideb Addysg Llywodraeth Cymru. Mae Tabl 1 isod yn darparu data ar gyfer y blynyddoedd diwethaf:

Tabl 1. Gwariant gros a gyllidebwyd ar gyfer ysgolion

	Gwariant gros gyllidebwyd ar gyfer ysgolion £ Biliwn	£ gwariant gros gyllidebwyd ar gyfer ysgolion fesul disgybl	Y ganran wedi ei ddirprwyo i ysgolion
2024-25	3.591	7926	80.6
2023-24	3.343	7327	81.9
2022-23	3.096	6773	82.9
2021-22	2.913	6387	83.4
2020-21	2.822	6203	83.7
2019-20	2.657	5857	83.9
2018-19	2.566	5675	84.2
2017-18	2.543	5628	84.2
2016-17	2.519	5570	84.3
2015-16	2.496	5526	83.8
2014-15	2.528	5607	82.9
2013-14	2.519	5594	82.3
2012-13	2.495	5520	81.0
2011-12	2.470	5451	76.2
2010-11	2.458	5409	75.0

Ffynhonnell: Llywodraeth Cymru, Bwletinau Ystadegol: Gwariant a gyllidebwyd gan awdurdodau lleol ar gyfer ysgolion (rhifynnau sawl blwyddyn)

- Mae cyfanswm y cyllid ar gyfer ysgolion yn 2024-25 **7.4 y cant yn uwch nag yr oedd yn 2023-24 (4.9 y cant yn uwch mewn termau real*)**. Mae'r cyllid fesul disgybl 8.2 y cant yn uwch (5.7 y cant yn uwch mewn termau real*).
- Mae cyllid wedi **codi 35.2 y cant mewn termau arian parod ers 2019-20 a 10.8 y cant mewn termau real***. Mae'r cynnydd fesul disgybl yn 35.3 y cant mewn termau arian parod ac 11 y cant mewn termau real*.
- Fodd bynnag, gan edrych yn ôl dros gyfnod hirach, mae **cyllid wedi cynyddu 2.5 y cant mewn termau real* (2.8 y cant fesul disgybl) ers 2010-11**.

* Mae newidiadau termau real yn cael eu cyfrifo gan ddefnyddio

Datbwyddwyr Cynnyrch Domestig Gros Trysorlys Ei Fawrhydi ar gyfer Hydref 2024)

4.3. Cronfeydd wrth gefn ysgolion

Mae'r Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg wedi holi Gweinidogion wrth graffu ar y gyllideb mewn blynyddoedd blaenorol ynglŷn â lefel yr arian wrth gefn sydd gan ysgolion. Cofnodir hyn ar 31 Mawrth bob blwyddyn, ac **ers mis Mawrth 2021 mae'r symiau wedi bod yn sylweddol uwch na'r norm hanesyddol, er bod gostyngiad wedi bod yn 2023 a 2024**. Yr esboniad a roddodd Llywodraeth Cymru am y lefelau cymharol uchel oedd bod ysgolion wedi cronni arian wrth gefn, oherwydd yn ystod y pandemig, roeddent wedi cael adnoddau ychwanegol yn gymharol hwyr yn y flwyddyn ariannol felly roedd yr adroddiadau blynyddol yn rhoi darlun camarweiniol.

Mae ysgolion wedi bod yn tynnu mwy a mwy ar y cronfeydd wrth gefn hyn ac mae Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru yn "rhagweld y bydd cronfeydd wrth gefn ysgolion yn parhau i leihau ar raddfa sylweddol oherwydd bod angen gwneud arbedion yn y gyllideb. Nid yw hon yn sefyllfa gynaliadwy, wrth i wariant ysgolion barhau i fod yn uwch na'r incwm a geir, mae tebygolrwydd y bydd balansau wrth gefn ysgolion yn fuan mewn sefyllfa diffyg net".

Mae tabl 2 isod yn dangos lefelau cronfeydd wrth gefn ysgolion dros y blynyddoedd diwethaf.

Tabl 2: Cronfeydd wrth gefn ysgolion

	Cyfanswm	Y Disgybl
Mawrth 2024	£115m	£253
Mawrth 2023	£208m	£456
Mawrth 2022	£301m	£659
Mawrth 2021	£181m	£393
Mawrth 2020	£32m	£70
Mawrth 2019	£46m	£102
Mawrth 2018	£50m	£111
Mawrth 2017	£46m	£102
Mawrth 2016	£64m	£142
Mawrth 2015	£64m	£141
Mawrth 2014	£60m	£132

Ffynhonnell: Llywodraeth Cymru, Datganiad Ystadegol Cyntaf: Cronfeydd wrth gefn ysgolion (rhifynnau sawl blwyddyn)

Mae amrywiad sylweddol rhwng ardaloedd awdurdodau lleol. Ynys Môn sydd â'r cronfeydd wrth gefn uchaf, sef £602 y disgybl. Mae gan ddau awdurdod gronfeydd wrth gefn negyddol – Castell-nedd Port Talbot: £9 y disgybl a Sir Fynwy: £14 y disgybl.

4.4. Cyllid ar gyfer Anghenion Dysgu Ychwanegol

Mae'r ddeiseb wedi'i chyflwyno gan y grŵp 'Diwygio ADY yng Nghymru'. Mae'r sector addysg ar hyn o bryd yn gweithredu'r system Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) newydd, a sefydlwyd gan Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018, sy'n cymryd lle'r system Anghenion Addysgol Arbennig (AAA).

Mae'r Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg yn craffu ar y broses o weithredu'r diwygiadau ym maes ADY drwy gydol tymor y Senedd hwn, a chyhoeddodd adroddiad interim ym mis Gorffennaf. Cyfeiriwyd at bwysau ariannol fel her allweddol i'r broses weithredu ac argymhellodd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg y dylai Llywodraeth Cymru gynnal adolygiad o'r ffordd y caiff darpariaeth ADY ei hariannu mewn ysgolion prif ffrwd.

Mae Llywodraeth Cymru yn cyhoeddi data blynyddol ar wariant wedi'i gyllidebu ar ddarpariaeth AAA/ADY. Mae'r datganiad diweddaraf (2024-25) yn dangos mai cyfanswm y gwariant ar ddarpariaeth AAA/ADY mewn ysgolion a gyllidebwyd gan

awdurdodau lleol fydd **£592 miliwn yn 2024-25**, sef **cynnydd o £42.3 miliwn neu 7.7 y cant** o gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Mae 29 y cant o gyfanswm y gwariant ar AAA/ADY a gyllidebwyd yn cael ei ddirprwyo i ysgolion arbennig. Mae dyraniadau tybiannol o fewn y cyllidebau y mae awdurdodau lleol yn eu rhoi i ysgolion meithrin, cynradd, canol ac uwchradd yn cyfrif am 42 y cant o'r gyfanswm. Mae'r 29 y cant sy'n weddill yn arian a ddelir yn ganolog gan awdurdodau lleol (fel rhan o gyllidebau Addysg ac Ysgolion Awdurdodau Lleol y cyfeirir atynt yn adran 3.1 o'r papur briffio hwn).

Yn ogystal, mae Llywodraeth Cymru yn dyrannu arian o'i chyllideb Addysg ar gyfer ADY. Mae yna linell gyllidebol bwrpasol ar gyfer ADY ynghyd â chyllid yn llinyn Diwygio Addysg y Grant Addysg i Awdurdodau Lleol. Mae papur yr Ysgrifennydd Cabinet i'r Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg ar Gyllideb Ddrafft 2025-26 yn nodi bod y rhain, at ei gilydd, yn **darparu £38 miliwn y flwyddyn ar gyfer ADY**, ar ben y cyllid sydd yng nghyllidebau craidd ysgolion.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn o reidrwydd yn cael eu diweddarau na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.